Rok III. Kraków, poniedziałek 16 lutego 1920. Nr. 44.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: KRAKÓW, ULICA ORZESZKOWEJ L. 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. Nr. 141.123.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. wpół do 12 do wpół do 1 w południe.
Cena numeru 80 halerzy.

PRENUMERATA: w Krakowie miesięcznie 20·— Kor., kwartalnie 60·— Kor.
z odnoszeniem do domu „ 22·— „ „ 66·— „
Na prowincyi: ..... „ 22·— „ „ 66·— „
Za granicą: .... „ 24·— „ „ 72·— „
CENA OGŁOSZEŃ: 1 w. pet. I-szp. 1 K 50 h; w rubryce Nadesłane w. pet. 5 K; w tekście 1 w. pet. 7 K. — Zawiadomienia ślubne i gratulacye: 30 K;

Winowajcy niemieccy.

Kraków, 15. lutego.

(b) PAT. doniósł wczoraj na podstawie okrężnej depeszy iskrowej, że „niemiecki minister sprawiedliwości zgodził się na uwięzienie, przesłuchanie i ukaranie winnych, których wydania żąda koalicya. „Wiadomość ta jest naturalnie zupełnie niejasna i świadczy tylko o tem, że osoba, która ją redagowała, nie oryentuje się wcale w tak aktualnej dziś kwestyi wydania winowajców niemieckich. „Zgodzić się“ można bowiem tylko na pewną propozycyę lub na pewne żądanie — a punkt sporny między koalicyą a Niemcami tkwi właśnie w tem, że koalicya nie żąda od niemieckiego ministra sprawiedliwości ani wogóle od rządu niemieckiego „uwięzienia, przesłuchania i ukarania winnych“, ale ich — wydania. Uwięzić, przesłuchać i ukarać chce ich koalicya, nie godząc się bynajmniej na ukaranie winnych przez sądy niemieckie. Jeśli więc niemiecki minister sprawiedliwości „godzi się“ na uwięzienie itd. winnych, których wydania domaga się koalicya, to znaczy to, że przedkłada on koalicyi prośbę o zrzygnowanie z przysługującego jej wedle art. 228 traktatu wersalskiego prawa żądania wydania winnych, z tem, że Niemcy sami ich ukarają. Czy koalicya zgodzi się na tę propozycyę niemiecką?

Czysto formalnie rzecz biorąc, należy stwierdzić, że słuszność znajduje się po stronie koalicyi. Bo aczkolwiek Niemcy zastrzegli się, podpisując traktat pokojowy, iż nie zdołają wypełnić art. 228, to jednak wkońcu cały traktat podpisali, a więc wzięli na siebie obowiązek wykonania go pod każdym względem i bez żadnych wyjątków. Słuszność formalna i materyalna są to jednak dwie różne rzeczy, a sprawa mimo wszystko — a więc mimo bezsprzecznie głównej winy Niemiec w wywołaniu wojny światowej i barbarzyńskiem jej prowadzeniu — nie przedstawia się tak prosto, jak się to na pierwszy rzut oka wydaje.

Art. 228 opiewa: „Rząd niemiecki przyznaje mocarstwom sprzymierzonym i stowarzyszonym prawo zapozwania przed ich sądy wojskowe osób, oskarżonych o wykroczenie przeciw prawom i zwyczajom wojennym... Rząd niemiecki ma mocarstwom sprzymierzonym i stowarzyszonym... wydać wszystkie osoby, które się mu na podstawie oskarżenia oznaczy, iż wykroczyły przeciw prawom i zwyczajom wojennym“. W artykule tym niema otóż żadnej dystynkcyi między osobami, które popełniły zbrodnie lub przestępstwa, przewidziane w kodeksach karnych, a osobami, które w swojej roli wodzów, generałów itd. wykonywały tylko swe obowiązki, postępując — sit venia verbo! — w najlepszej wierze. W ten sposób zawierają listy winowajców, zestawione przez poszczególne rządy państw koalicyjnych, obok nazwisk pospolitych zbrodniarzy i łupieżców, nazwiska, które w Niemczech otoczone są aureolą bohaterstwa narodowego. O ile tedy rząd niemiecki zgodziłby się może — w ścisłem wypełnieniu art. 228 — na wydanie obcym sądom pospolitych przestępców, to rząd ten obawia się rewolucyi i wojny domowej na wypadek, gdyby uwięzić Hindenburga, Ludendorffa, Tirpitza, itp. i wydał ich jakiemukolwiek trybunałowi zagranicznemu. Odnośnie do trybunału Ligi narodów podnoszą bowiem Niemcy, że trybunał ten jest wkońcu także tylko trybunałem koalicyi, skoro do Ligi narodów należą na razie tylko koalianci, a z państw neutralnych jedna Hiszpania.

Tak więc rząd niemiecki znajduje się obecnie rzeczywiście w niemiłym kłopocie. Zobowiązał się wydać wszystkie osoby, których wydania koalicya zażąda, a wydać ich — w obecnej sytuacyi politycznej w Niemczech — nie może. I oto chwyta się minister sprawiedliwości środka, który mu prasa już dawniej zalecała: chce sam ukarać winnych, aby w ten sposób żądanie koalicyi stało się niejako bezprzedmiotowem i aby samej koalicyi ułatwić, o ile to wogóle możliwe, odwrót z jej bezwzględnego stanowiska. Ale, gdyby nawet kombinacya ta miała pewne widoki powodzenia, to przychodzi ona stanowczo za późno. Koalicya bowiem — mimo, że koła wojskowe we Francyi i Anglii oraz sam Lloyd George oświadczają się obecnie przeciw żądaniu wydania winnych. — postawiła raz stanowczo to żądanie i — nie może się więcej cofnąć. Zgodzić się na obecną propozycyę niemiecką — znaczyłoby zaś nic innego, jak — ustąpić.

Tak przedstawia się w grubych zarysach sprawa wydania winnych. Socyaliści niemieccy, nawet niezależni, stanowią w tym wypadku jeden front z całym niemieckim narodem. Podnoszą oni, że wydanie wodzów i generałów uczyniłoby z nich bohaterów i męczenników, osiągnęłoby więc skutek odwrotny od zamierzonego, a nadto sprzeciwiają się ukaraniu winnych po jednej stronie: jeśli karać, to wszystkich — a winni byli i po stronie koalicyi. A w takim razie — nie przez obce sądy, ale własne.

Dziś niewiadomo jeszcze, co koalicya uczyni na prawdopodobny wypadek niewydania winnych. Traktat pokojowy przewiduje w razie niewypełnienia zobowiązań przez Niemcy dłuższą od przewidzianej okupacyę terenów niemieckich nad Renem. Tak przynajmniej komentują go Niemcy. Lecz tak czy owak, wydanie winnych nie przyczyni się do uśmierzenia psychozy wojennej w Europie, do zlikwidowania nienawiści w stosunkach międzynarodowych i do ugruntowania trwałego pokoju. Wojna światowa rozpoczęła się żądaniem wydania „winnych“ Serbów przez Austro-Węgry. Kończy się żądaniem wydania winnych Niemców. Zły to omen.... Środkami i metodami ze starego arsenału nie buduje się nowego porządku rzeczy. Rozpętaniem szału szowinistycznego w Niemczech nie usunie się ze świata zmory szowinizmu, matki wojen i nienawiści. Winnych karać winna historya, a współcześni budować winni lepszą i jaśniejszą przyszłość!

Porozumienie w kwestyi tureckiej na konferencyi w Londynie.

Zniesienie suwerenności tureckiej nad Syryą i Palestyną. — Ustanowienie protektoratu Anglii i Francyi.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi wedle sprawozdawcy specyalnego „Matina“ w Londynie, że przedstawiciele wielkich mocarstw doszli do porozumienia

w kwestyi tureckiej

na następującej podstawie: Suwerenność turecka nad Syryą, Mezopotamią, Palestyną i Armenią będzie zniesioną. Obszary te będą poddane pod

protektorat Anglii i Francyi,

przyczem prawa ludności tubylczej będą zawarowane. Armenią rosyjska z częściami staro-tureckiego obszaru będzie ogłoszona państwem niezawisłem. Francya i Anglia będą wykonywały przy pewnem współdziałaniu ze strony Włoch wspólną kontrolę nad rządem otomańskim, który prawdopodobnie pozostanie w Konstantynopolu. Włochy i Grecya otrzymają specyalne przywileje, pierwsze w okolicy Adalii, a druga w Smyrnie.

Sytuacya w Turcyi.

Paryż. (Tel. wł.). „Temps“ donosi z Konstantynopola: Gen. Fejzi, szef misyi śledczej wysłanej do Anatolii, został mianowany ministrem wojny. Przypuszczają, że nominacya ta wzmocni stanowisko gabinetu. Rząd przedłoży Izbie dokładny program pracy.

Dziennik bułgarski „Napred“ twierdzi, iż posiada na to dowody, że ruch młodo-turecki w Konstantynopolu został zorganizowany przez rząd niemiecki, który również dostarczał funduszów.

Prezydentem Izby tureckiej wybrany został Kikmet bej. Obejmując urząd, wygłosił przemówienie, w którem wskazał na powagę obecnej sytuacyi i wywodził w dalszym ciągu:

Pierwszem naszem zadaniem jest bronić swych praw, pracować nad naszym rozwojem gospodarczym i zabezpieczyć naszą odbudowę. **Państwo nie może zostać rozczłonkowane.** Pragniemy niepodległości, gwarancyi naszej jedności narodowej i prawa swobodnego rozwoju. (Oklaski). Prosimy o pokój wedle zasad Wilsona i jesteśmy przekonani, że państwa, które porządkują obecnie los Europy, dotrzymają swoich przyrzeczeń.

Przed obradami nad propozycyą pokojową sowietów.

Warszawa. PAT. Jak się dowiaduje „Kuryer warszawski“, w przyszłym tygodniu zwołaną zostanie komisya dla spraw zagranicznych. Na posiedzeniu tem rząd złoży swoje wnioski w sprawie pokojowej propozycyi bolszewików.

W sprawie obywateli polskich i ich praw w Austryi.

Od dłuższego czasu czyniły sądy austryackie przeszkody w intabulowaniu praw własności realności, znajdujących się w niem. Austryi, na rzecz naszych obywateli, bez względu na to, czy sprzedawcą był poddany polski, mieszkający w Polsce czy w Austryi, co utrudniało naszym obywatelom likwidacyę ich interesów w Austryi i skazywało ich na to, aby pozbywać się nieruchomości wiedeńskich wyłącznie na rzecz poddanych austryackich. Takie ograniczenie osoby ewentualnego nabywcy do poddanych austryackich zdeprecyonowało cenę sprzedawanej nieruchomości i stanowiło bardzo wielkie utrudnienie dla naszych obywateli, narażając ich na znaczne szkody. Austryackie ministerstwo sprawiedliwości uzasadniało te trudności brakiem wzajemności międzypaństwowej w Polsce dla poddanych austryackich, powołując się na jakieś ograniczenia wydane w Poznańskiem, co do obcokrajowców.

Jak się obecnie dowiadujemy ze sfer miarodajnych, wystosowało poselstwo polskie w Wiedniu pismo do austryackiego ministerstwo dla spraw zagranicznych z zawiadomieniem, że nabywanie realności miejskich przez obywateli austryackich na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej nie ulega żadnym ograniczeniom i prosi, by ministeryum sprawiedliwości w Wiedniu wydało dalsze zarządzenia dla sądów.

W ten sposób uchyliło poselstwo polskie w Wiedniu, względnie rząd nasz, szykany, spotykające naszych poddanych w Austryi przy nabywaniu tam nieruchomości.

Nieureguiowaną pozostała jeszcze kwestya nadawania koncesyi przemysłowych obcym, tak u nas poddanym austryackim, jak i w Austryi obywatelom polskim, która to sprawa wymaga w obopólnym interesie najrychlejszego uregulowania międzynarodowego.

Bardzo piekącą jest również sprawa rozdziału funduszu wdów i sierót dla podurzędników kolejowych, zajętych w swoim czasie przy dawnej kolei państwowej, która to instytucya ma w tutejszych krajach znaczne fundusze na hipotekach. Dotychczas nie nastąpił rozdział ten między państwa sukcesyjne, ponieważ brak organu dla przyjmowania rat i długów hipotecznych, wskutek czego skarb państwa, względnie urzędnicy kolejowi ponoszą znaczne straty. Należałoby i tę kwestyę w drodze międzynarodowego układu jaknajrychlej uporządkować.

—o—

Znowu pogrom Żydów

BESTYALSTWA PETLUROWCÓW.

Londyn. (Tel., wł.) „Jewish Times" donosi o nowym strasznym pogromie, dokononym 11. sytecznia b. r. w Slaweeznie, na Wołyniu. O północy napadli żołnierze Petlury na miasto z okrzykiem „Mordujcie żydów" i 95 żydom odcięli głowy, które następnie bestyalscy żołnierze ułożyli na rynku, jako pomnik „że w Slawecznie niema już więcej Żydów". Dziennik ogłasza też nazwiska nieszczęśliwych ofiar.

—o—

Zjazd rzemieślników żyd. w Warszawie.

Drugi dzień — III posiedzenie.

Warszawa. Posiedzenie otwiera p. Krakauer. Na wniosek przewodniczącego Komisyi permanencyjnej p. Fischera (Kraków) wybraną zostaje Komisya dla wyrównania konfliktów pomiędzy obiema organizacyami rzemieślników żydowskich. (Jak wiadomo, zwołała obecny zjazd Rada związku rzemieślników żydowskich w Warszawiez ul. Lesznej, który odwołał ostatnio swych członków z Centralnego Komitetu rzemieślników żydowskich w Polsce, wybranego na niedawno odbytym pierwszym zjeździe rzemieślników żydowskich).

Podczas dalszych obrad pojawił się na sali delegat rządu ministerstwa pracy p. Kurnatowski, który w dłuższem przemówieniu powitał zjazd i wskazał na jego wielkie znaczenie dla kraju w obecnej chwili, gdy produktywne elementy są rządowi tak niezbędne.

O prawodawstwie rzemieślniczem referował dr. Lewin, poczem pos. Hartglas udzielił informacyj i wyjaśnień o statucie cechów w Polsce.

Czwarte posiedzenie.

Przewodniczy p. Kerner. Dr. Bogen wita zjazd w imieniu żydostwa amerykańskiego.

O akcyi odbudowy referują inż. Kerner i pos. Farbstein.

P. Fedem oświadcza w imieniu Komisyi mandatowej, iż w zjeździe bierze udział 233 delegatów z 68 miast.

P. Landstok referuje o dotychczasowej działalności Kasy pożyczkowej przy związku rzemieślników.

Inż. Ałapin referuje o Centralnym związku kooperatyw żydowskich, poczem pos. Grünbaum składa szrawozdanie z działalności Tymcz. Żyd. Rady Nar.

Dookoła sprawy wydania winnych.

Nitti za doprowadzeniem sprawy do pomyślnego rezultatu.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi z Berlina 13 b. m.: Jak się dowiaduje rzymski korespondent „Berliner Tageblattu" z wiarygodnego źródła, użyje Nitti w Londynie całej wagi głosu Włoch, aby w myśl jednomyślnej woli narodu włoskiego doprowadzić kwestyę wydania winnych do pomyślnego rezultatu. Na zarzut sprawozdawcy, że Włochy same przecież przedłożyły listę osób mających być wydanemi, nastąpił, jako odpowiedź, tylko znaczący uśmiech i uwaga, że całe Włochy pragną bez wyjątku pogrzebania strasznej nienawiści narodów.

MIESZANY TRYBUNAŁ.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi z Berlina za „Baseler National Ztg.", że należy więcej wątpić w to, iż po oświadczeniu lorda Cuzzona Anglia, Ameryka i Włochy chcą w kwestyi wykonania traktatu wersalskiego liczyć się z obecnymi stosunkami, i że Francya będzie musiała zgodzić się na to stanowisko. Rada Trzech zaproponuje celem osądzenia obwinionych mięszany trybunał, który będzie obesłany częścią przez koalicyę, częścią przez Niemcy. Koalicya będzie obstawała przy żądaniu wydania b. cesarza. Praktycznie wyjdzie z całej kwestyi wydania proces, który będzie przeprowadzony in contumatiam. Francya mimo to jednak będzie uważała traktat wersalski za niewykonalny i będzie szukała odszkodowania w prowincyach nadreńskich.

STANOWISKO RZĄDU NIEMIECKIEGO.

Londyn. PAT. Biuro Reutera dowiaduje się, że Niemcy wystosowali do koalicyi w sprawie wydania nieoficyalne doniesienie, w którem odmawia wydania winnych i czynią propozycyę, by winnych postawiono przed trybunał niemiecki.

Wiedeń. 14. PAT. Tel. Komp. donosi 13 bm. z Londynu: Berliński korespondent „Dailly Express oświadcza na podstawie rozmowy z Simonsem, że rząd niemiecki zamierza na wszelki wypadek ścigania przeciwko winuym, których się domaga koalicya.

Londyn. PAT. Ag. Hay. donosi: „Dailly Graphic" proponuje, by państwa sprzymierzone zawiadomiły Niemców, że w razie odmowy wydania winnych wojny mogą utracić korzyści przewidziane w traktacie pokojowym jak n. p. oddanie Szląska Polsce bez plebiscytu, oraz Gdańska.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi z Londynu za Evening Standard, że nota do Holandyi będzie wskazywała na niebezpieczeństwo, które grozi pokojowi Europy, jeżeli b. cesarz Wilhelm otrzyma pozwolenie pozostania w Holandyi. Nota będzie w ten sposób ułożona, że Holandya będzie mogła oświadczyć swoją pełną zgodę z koalicyą i zaproponować deportacyę b. cesarza do kolonii holenderskich.

Najbliższe posiedzenie Rady Ligi Narodów w Rzymie.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi wedle paryskiego „Journala", że Rada Ligi narodów która odbyła posiedzenia równolegle z posiedzeniami rządów koalicyjnych, postanowiła najbliższe zebranie urządzić w Rzymie. Posiedzenie rozpocznie się prawdopodobnie zaraz po świętach wielkanocnych. Obrady londyńskie Rady Ligi narodów są ukończone. Wszystkich 8 punktów programowych zostało załatwionych; decyzye będą jutro ogłoszone. Jak się dowiaduje korespondent „Journala", wypadnie decyzya w sprawie Zagłębia Saary wedle życzenia Francyi.

—o—

Dymisya Lansinga.

L. Wiedeń. (Telef.) Sekretarz stanu Lansing podał się do dymisyi. Dymisya została przyjętą.

Możliwość ratyfikacyi traktatu wersalskiego przez Amerykę.

Zurych (Tel. wł.) Szwajcarska „Telegraphen Information" donosi z Paryża: Według doniesień z Waszyngtonu, zapewniają w Białym Domu, że traktat wersalski może w przyszłym tygodniu zostać ratyfikowany przez Amerykę, gdyż Wilson, Francya i Anglia przyjęły zastrzeżenia senatu przedewszystkiem do art. 10 traktatu o Lidze narodów. (Wspomniany art. 10 zobowiązuje członków Ligi do obrony terytoryalnej integralności i politycznej niepodległości wszystkich członków Ligi. Zastrzeżenie senatu amerykańskiego domaga się, aby obrona była tylko dobrowolna. Red.)

Sprawa rewizyi traktatu pokojowego w ang. Izbie gmin.

Amsterdam. (B. K.) „Allgemein. Handelsblad" donosi, że przywódca liberałów w angielskiej Izbie gmin sir Dawid Maclean zapowiedział postawienie wniosku rewizyi traktatu pokojowego. Maclean oświadczył też, że traktat francusko-angielsko-amerykański musi zostać zmieniony.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi wedle berl. „Abeind": Jak donoszą z Sofii, wybuchł w całej Bułgaryi strajk generalny. Ruch kolejowy zastanowiony. Sytuacya jest poważna.

—o—

Przed zebraniem się węgierskiego Zgromadzenia Narodowego.

L. Wiedeń. (Telef.) Donoszą z Budapesztu: Wczoraj wieczór odbyło się posiedzenie rady ministrów. Przedmiot obrad stanowił projekt ustawy konstytucyjnej i sprawa prowizorycznego najwyższego zarządu państwem. Nowo wybrane zgromadzenie narodowe zbierze się w poniedziałek na pierwsze posiedzenie.

Węgrzy żądają plebiscytu.

Budapeszt. PAT. Specyalny korespon[dent] węg. Biura kor. donosi z Neuilly, że dele[gacy]a węgierska w swych kontrpropozycyach na warunki pokojowe uprasza konferencyę pokojową, by ta zarządziła w teryloryach mających być oderwanymi od Węgier plebiscyt.

ZWŁOKA DLA WĘGIER.

L. Wiedeń. (Telef.) Z Londynu donoszą: Rada Najwyższa użyczyła delegacyi węgierskiej zwłoki tygodniowej dla wręczenia odpowiedzi na notę koalicyi.

OSTATNIE TELEGRAMY ZOB. NA STR. 7.

ŻĄDAJCIE FARBY

do użytku domowego po cenach fabrycznych tylko wytwórcy

L. DOROSZOWA

1567 **Łódź, pasaż Szulca L. 36.**

UWAGA! REPREZENTANTÓW NIE POSIADAM. UWAGA!

NOWO ZAŁOŻONA

PRALNIA „NOWOŚĆ"

KRAKÓW, PLAC WW. ŚWIĘTYCH L. 8.
Filie: Starowiślna 29 i Brzozowa 20.

1592 Przyjmuje do prania wszelką bieliznę męską i damską, którą wykonuje w 48 godzinach. Ceny przystępne.

Zawiadomienie!

P. T. Klientów naszych zawiadamiamy, iż nadszedł świeży transport

ULTRAMARYNY

którą dostarczamy w oryginalnych beczkach i w opakowaniu własnem 1|16, 1|8.

Koerbel i Gottlieb, Kraków

ulica Meiselsa L. 11.

1521 **Sprzedaż tylko hurtowna.**

Przedsiębiorstwo ekspedycyjno-przewozowe „Pośpiech" w Krakowie przy ul. Starowiślna 28 poszukuje chłopca do praktyki. 3261

„Ochrona ubezpieczonych"

konces. biuro dla spraw ubezpieczoniowych

Kraków, Rynek gł. 22. Tel. 2246.

1. Interwencya przy likwidacyi i wypłatach szkód.
2. Szacowanie objektów.
3. Rewizya polic ubezpieczoniowych od ognia, włamania i odpowiedzialności ustawowej.
4. Interwencya u Towarzystw zagranicznych.
5. Ułatwianie zawierania umów ubezpieczeniowych na korzystnych warunkach.

Fachowe siły doradcze w każdym specyalnym wypadku. 1413

Gmina izraelicka w Zabłociu ad Żywiec

rozpisuje niniejszem

KONKURS

na posadę nauczyciela religii w 3-klasowej szkole izraelickiej w Zabłociu,

którýby zarazem pełnił funkcyę sekretarza gminy izraelickiej wyznaniowej w tej samej miejscowości. Do powyższej posady przywiązane jest następujące wynagrodzenie: 6000 koron rocznie i 100 procent dodatku drożyźnianego.

Posada ta nadaną zostanie na rok prowizorycznie, po upływie roku zadawalniającego wykonania poruczonych obowiązków, może nastąpić stabilizacya.

Wymaga się od nauczyciela i sekretarza dokładnej znajomości języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie, oraz znajomości języka hebrajskiego wedle najnowszej metody nauczania.

Pierwszeństwo mają ci, którzy nie przekroczyli 35 roku życia. Boczne dochody są przewidziane.

Oferty ze świadectwami należy przesyłać pod adresem: p. Wilhelma Glasnera, przełożonego gminy izraelickiej w Zabłociu ad Żywiec.

W razie zaproszenia kandydata do osobistego przedstawienia się, zostaną mu koszta podróży zwrócone. 1621

Panna

3273

z dłuższą praktyką, obznajomiona z wszystkiemi czynnościami biurowemi, umiejąca pisać na maszynie, znajdzie stałą posadę. Wiadomość w Administracyi „N. Dziennika" w godz. między 11—12 i 6—7.

Poszukuje się intelig., rutynowanej wychowawczyni żyd. do 8-letniego chłopca za dobrem wynagrodzeniem. Zgłoszenia listowne pod H. M. 1920 do Admin. „Nowego Dziennika". 3244

OLEINY

POSZUKUJE „TĘCZA" FARBIARNIA
KRAKÓW, CZARNOWIEJSKA 72.

1629

FORNIERY i DYKTY

W WIĘKSZEJ ILOŚCI DO SPRZEDANIA.

OFERTY

Dom Handlowy Leon Orzeł
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 68.

1615 **TELEFON 403-35.**

NADESZŁY

PŁYTY FIBROWE

woj. lecz w bardzo dobrym gatunku 3 i 4 mm.

1612 Hurtownie do nabycia

w Biurze techn. i elektrotechn.
J. WANDERER, KRAKÓW, Zyblikiewicza 11a.

Artykułów na wywóz w każdej ilości

poszukujemy - Oferty

Dom Handlowy Leon Orzeł

1616 **Warszawa, Marszałkowska 68.**

Beczki naftowe i olejowe
3258 **kupuje S. Kurzman**
Sebastyana 5. Tel. 2328.

Młody, przystojny i inteligentny Żyd ożeni się z panną szlachetnego usposobienia, którаby mu dopomogła do ukończenia wyższych studyów. Zgłoszenia pod „Przyszłość 3" do Admin. „N. Dz." 3257

Mydlarza zdolnego, z dłuższą praktyką poszukuje pierwsza gorlicka fabryka świec, mydła i sody Langsam, Sommer i Rabinowicz w Gorlicach. Zgłoszenia w kancelaryi fabryki w godz. urzędowych 1623

Złoto dentystyczne

wyrabia i poleca najtaniej 1631

Vogler, Kraków, ul. Grodzka 31.

Biuro techn. i elektrotechn.

J. WANDERER

Kraków
ul. Zyblikiewicza 11 a

1635

poleca do natychmiastowej dostawy

z działu elektrotechn.:

żarówki el. (25 i 60 wolt) plecionkę cynkową **i płyty fibrowe** woj. leez b. trwałe

z działu techn.:

płyty gumowe z wkł., płyty „Salamander" sznur asbestowy, węże konopne Nr. 6, gumowy z wkł. „3|8 Salamander, toczki szmirglowe „Rappold" laski do pasów Salamander (Riemenwachs) przedw. krętaki spir. aparaty do wodowskazu oryg. Klingera kompl.

Mam skład drzewa i desek

3249

prowadzony przez lat 18, w miejscowości niedaleko Krakowa, szukam spólnika z kapitałem ewentualnie wydzierżawię mój interes. Zgłoszenia listowne pod „Skład drzewa" do Administracyi „Nowego Dziennika".

Manipulantka biurowa

z kilkuletnią praktyką, obeznana z korespondencyą polską i niemiecką, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. — Zgłoszenia pod „D. F. 20" do Adm. „N. Dziennika".

Samodzielny buchalter i korespondent

z długoletnią praktyką — poszukuje posady ewent. na pół dnia.

Zgłoszenia listownie pod „Energiczny" do Administracyi „Nowego Dziennika". [illegible]37

Panny do praktyki i eksp[illegible] z branży modnej pos[illegible]

Floryańska Nr. 27. M. Bohrer Floryańska Nr. 27. 3271

Samochód ciężarowy do wypożyczania

2 Tonowy, bardzo szybki na gumach 1636

na godziny lub kilometry. Bliższa wiadomość w garażu Plac Wielopole 17 lub telef. 2391.

ŻĄDANIOM KLIENTELI ZADOŚĆ CZYNIĄC OTWORZYŁEM W FABRYCE MOJEJ ODDZIAŁ

DO PRZEFASONOWYWANIA KAPELUSZY DAMSKICH

1553

według najnowszych modeli

FABRYKA KAPELUSZY DAMSKICH WIENER, Stradom 5.

Rugi w „Puzappie“. Jeden z dyrektorów „Państwowego Urzędu Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby“, p. Ignacy Świętochowski, skompromitowany aferą aprowizacyjną (dokonana w jego mieszkaniu w listopadyie u. r. rewizya ujawniła 2 worki kaszy, 11 worków onrąb, 41 worków mąki i 3 pudy cukru), wniósł dymisyę, którą minister aprowizacyi przyjął. Również kasyer „Puzappu“, p. Kazimierz Eytner, miał otrzymać — jak donosi „Przegląd Wieczorny“ — dymisyę za wywołanie zajścia w stanie nietrzeźwym. Kochany nasz „Puzapp“...

P. Andrzej Niemojewski — pisze warszawski „Głos Niepodległy“ z okazyi ataku myśliciela niepodległego na organizacyę lotnictwa w Polsce — za młodu górnie latał, niebezpiecznie latał. I za to był potępion. Teraz jednak starzec ten jest jak Klodwig, król Franków, czci więc po nawróceniu, co dawniej palił, a pali, co dawniej czcił. Innemi słowy mówiąc, z orła — powiedzmy — zrobiła się wrona, która krzyczy, krzyczy, krzyczy. Niemojewski aspiruje na proroka narodowego, wszystko rozumie, na wszystkiem się zna, o wszystkiem rozstrzyga; drapuje się w szaty maga i raz na tydzień ogłasza swoje proroctwa.

Starcza skleroza wcale jednak nie jest przyjaciółką publicysty!

—o—

Ze świata.

Poseł dr. Rosenblatt opuścił już Paryż w drodze do Łodzi. Dr. Rosenblatt brał także udział w posiedzeniu syońskiego Komitetu Akcyjnego w Londynie.

Mordercą Róży Luksemburg jest, jak donosi pewien oficer niemiecki — który był naocznym świadkiem morderstwa — w dzienniku sztokholmskim „Dagens Nyheter“ — chorąży Hoffmann, syn znanego z rokowań brzeskich generała Hoffmanna.

Konferencya rabinów w Siedmiogrodzie, która odbyła się w pierwszych dniach stycznia b. r., uchwaliła rezolucyę, domagającą się praw narodowych dla żydów siedmiogrodzkich.

Śmierć Brodskiego. Z Kijowa donoszą, że niedawno temu zmarł tam znany filantrop i działacz żydowski Brodski.

Żydowski Fundusz Narodowy w roku 1919. Datki na rzecz Ż. F. N. za rok 1919 wynoszą 5,551.539.50 franków francuskich i 1,196.675.13 rubli. Wartość tych ostatnich nie jest jeszcze na razie znaną. Z tej sumy przypadają: na b. Kongresówkę — 1,033.669 marek polskich, na Galicyę zachodnią — 357.133 koron. na Galicyę wschodnią — 350.160 kor., na Litwę 17.500 rubli i 845 marek.

—o—

Dział gospodarczy.

***Protest Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie przeciw podwyższeniu agia dla opłat celnych z 200% na 900%.** Z dniem 20 lutego 1920 r. wchodzi w życie rozporządzenie Ministerstwa Skarbu (Dz. p. p. Nr. 5), podwyższające wysokość agia przy opłatach celnych z 200% na 900%. Ze względu na to, że zaledwie nieznaczna część artykułów została zwolniona od cła, będzie opłata celna za szereg innych artykułów w kraju niewyrabianych lub wyrabianych w niedostatecznej ilości, a niezbędnych dla odbudowy kraju, jako też dla przemysłu i rękodzieła tak wygórowana, że grozi to wprost katastrofą akcyi odbudowy, oraz przemysłowi i rękodziełu, na konsumentów zaś sprowadzi nową falę drożyzny. — Wobec tego Izba handlowa i przemysłowa we Lwowie wniosła do Rządu odpowiednie przedstawienie i protest, domagając się obniżenia agia, oraz zwróciła się do posłów i organizacyi przemysłu i rękodzieła z prośbą o poparcie jej stanowiska.

***Parowozy i wagony dla Polski.** Ministeryum kolei żelaznych komunikuje: W prasie obiegają niepokojące pogłoski, jakoby rozdział taboru kolejowego, którego część przypadnie Polsce od Austro-Węgier i Niemiec, miał się odbyć bez udziału Polski, a względnie ze szkodą Polski.

W tym kierunku wyjaśnia ministeryum kolei żelaznych, co następuje: Polsce należy się:

I. Od Niemiec na mocy wrsalskiego traktatu pokoju:

a) tabor dla byłego zaboru pruskiego i wolnego miasta Gdańska,

b) dla zwężonych linij „w dawnej Polsce rosyjskiej“ okupacyi niemieckiej.

II. Od Austryi na mocy traktatu pokoju w Saint Germain dla Małopolski, Ziemi Czerwieńskiej i Śląska Cieszyńskiego.

III. Od Austro-Węgier na mocy traktatu pokoju w Saint-Germain dla zwężonych linij „w dawnej Polsce rosyjskiej“ okupacyi Austro-Węgier.

Ilość należną taboru, powyżej podanego, ustalić mają komisye ekspertów w myśl postanowień obu traktatów pokojowych.

Ministeryum kolei przedsięwzięło kroki w Wiedniu i Paryżu, ażeby ententa z taboru swego i zdobycznego na Niemcach, znajdującego się we Francyi i Belgii, przydzieliła Polsce jaknajrychlej 800 parowozów, 15.000 wozów towarowych krytych, 16.000 węglarek i 2.000 cystern, aby umożliwić dowóz aprowizacyi, wwóz węgla i wogóle zabezpieczyć bezpośrednio polepszenie ciężkiej bardzo komunikacyi w Polsce.

***Nici.** Z powodu wysokiego kursu franka szwajcarskiego i liry włoskiej, dowóz nici ustał zupełnie. Mimo wielkiego ich zapotrzebowania w fabrykacyi pończoch i wysokich cen pończoch, import ich chwilowo nie opłaca się.

—o—

GIEŁDA KRAKOWSKA Z 14-go LUTEGO.

Akcye bankowe:	ofiar.	żądano	transakc.
Bank Przemysłowy	610·—	640·—	
„ Hipoteczny	740·—	—·—	
„ Gal. dla handlu i przemysłu	600·—	640·—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	490·—	520·—	
Gal. Bank Ludowy dla rolnictwa i handlu	280·—	—·—	
Akcye Tow. handl. i przem.:			
Polskie Tow. handl.	450·—	490·—	
Handl. Spółka akc. „Impex“	—·—	—·—	
Zieleniewski	1150·—	1250·—	
„Lemiesz“ fabryka maszyn rolniczych	—·—	—·—	
Fabr. Portland-Cementu, Szczakowa	—.—	—·—	
„Górka“ fabryka cementu	1150·—	1200·—	
Gal. akc. Zakłady Górn. Siersza	1875·—	1925.—	—·—
„Tepege“ Tow. dla przedsięb. górniczych	—·—	—·—	—·—
Waluty i dewizy:			
Marki niemieckie	260·—	270·—	
Ruble carskie po 500 rb.	245·—	255·—	252, 248
„ dumskie	65·—	75·—	
Lei rumuńskie	322·—	332·—	327, 328
Liry włoskie	—·—	—·—	
Berlin	—·—	—·—	240, 243
Praga	—·—	—.—	

—o—

Kurs marki polskiej w Gdańsku wynosił dzisiaj 67, usposobienie było spokojne, popyt i podaż mniej więcej pokrywały się. W południe dało się do 65. żyć pewne osłabienie, gdyż nastąpił wielki przypływ not polskich, ile że kurs obniżył się do 65.

Kursa dewiz z Zurychu z 13 bm.: Berlin 6.10 Wiedeń 1.90 (1.75), Praga 5.80 (5.75), Holandya 227.50 (228), Nowy Jork 603 (605), Londyn 20.60 (20.45), Paryż 42.50 (42.50), Medyolan 33.10 (33.25), Bruksela 44 (44.75), Kopenhaga 89 (89), Sztokholm 113 (113), Chrystyania 103 (104), Madryt 105.50 (105.50), Buenos Ayres 262 (265), noty koronowe 225 (2).

Na giełdzie zurychskiej — jak nam telefonuje nasz koresp. wied. — podniosła się dewiza Wiedeń z 1.90 fr. na 2.05 fr., **dewiza Praga spadła**, podobnie jak i niestemplowane noty koronowe (2.25 fr. bez zmiany.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ZGRZYTY.

W NOC REDUTOWĄ.

Witam was wszystkich, o smętne pierroty,
Wmieszani w barwny redutowy ścisk,
Wam dziś poświęcam rym mojej tęsknoty,
Którzyście w maski pochowali — — — twarz.
Witam was raby, co-ście na noc jedną
Brudną liberyę zrzucili z swych bark,
By w słodkim szale, aż światła pobledną
Pić upojenie z Kolombiny warg.
Wszak życie nasze to jest lichy cekin,
(Jak ów tłoczony dla centralnych kas),
Dziś w dźwięk gitary niech hasa arlekin..
Kto wie, czem świty przywitają nas?
Na cóż się grzebać za życia w sarkofag,
Skoro po zgonie będzie ciszy dość?..
Na cóż drapować się w opończę powag,
Gdy sensem bytu jest złuda i czczość?...
Wszak już czytamy wśród ksiąg Ekiezyasty:
„Jest czas wysiłków, jest zabawy czas!“
Witam was przeto męże i niewiasty,
U wrót REDUTY dzisiaj witam was!

Koren.

Ostatnie telegramy.

Stracenie Kołczaka.

L. **Wiedeń.** (Telef.) „Telegr. Komp.“ donosi z Londynu: Wiadomość o śmierci Kołczaka potwierdza się. Został on stracony 7 lutego w Irkucku na skutek zarządzenia lokalnych władz bolszewickich.

ERZBERGER I SCHEIDEMANN NA DRUGIEJ LIŚCIE WINNYCH.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi wedle berl. „Abend“ za „Corriere della Sera“, że w Paryżu wygotowano dalsze żądanie wydania od Niemiec. Planowane jest wydanie także i polityków niemieckich, którzy skłonili rząd niemiecki do aneksyi, do deportacyi, oraz do konfiskaty banków prywatnych. „Corriere della Sera“ podaje, że na drugiej liście znajdować się będą także Erzberger i Scheideman.

GWAŁTY CZECHÓW NA ORAWIE.

Nowy Targ. PAT. Biuro prasowe Komitetu plebiscytowego spisko-orawskiego komunikuje nam: Tuż przed opuszczeniem Orawy i Spisza przez czeskie wojsko, dopuszczają się Czesi nowych gwałtów. W niedzielę dnia 9. lutego aresztowali oni kilku wybitnych obywateli polskich w Jabłonce na Orawie. Wobec stanowczej postawy ludności uwolnili jednak aresztowanych, po całodziennem trzymaniu ich pod dozorem wojskowym.

SENZACYJNA UCIECZKA SKAZAŃCA WE LWOWIE.

Lwów. PAT. Skazany wczoraj przez sąd doraźny we Lwowie bandyta Jan Nowak żołnierz b. Kongresówki na karę śmierci przez rozstrzelanie, stracony został dzisiaj nad ranem na strzelnicy wojskowej. Na prośbę obrońcy o ułaskawienie nadeszła w nocy z Belwederu odpowiedź odmowna. Eskortowany przez silny oddział żołnierzy bandyta zdołał w zaułkach ulic zerwać postronki, którymi związano mu ręce, roztrącił żołnierzy i znikł w ciemnościach nocy. Strzelano za nim bez skutku. Dopiero później przy pomocy policyi lotnej, która przybyła na odgłos strzałów wyszukano bandytę w jednym z domów przy ul. Alembeków, gdzie zdołał już zrzucić z siebie ubranie i stojąc w negliżu udawał dozorcę tego domu. Poznał go jednak w tej chwili dozorca więzienia, towarzyszący eskorcie wojskowej. Nowaka zakuto i odstawiono na strzelnicę wojskową, gdzie natychmiast dokonano rozstrzelania. Przy spowiedzi bandyta nie okazał żadnej skruchy.

Znaczna podwyżka cen wyrobów tytoniowych. Telef. ze Lwowa: Dyrekcya monopolu tytoniowego w Warszawie zaprowadziła z dn. 16 b. m. nowe, bardzo znaczne podwyżki cen tytoniu i wyrobów tytoniowych. Podajemy przykładowo ceny nowego cennika z uwagą, że kwoty umieszczone w nawiasach oznaczają dotychczasowe ceny kupna: Cygara Wawel (200) 600. Trabuko (180) 500. Britanika (160) 450, Kuba (120) 400. Portoriko (100) 300. Cigarillos (60) 200. Papierosy egipskie 80 150. Prezydent (40) 90. Damskie (40) 90. Sporty (30) 70, Tytoń najprzedniejszy Macedoński w kartonach 100-gramowych (60) 150. Przedni turecki 27 gr. (10) 25. Średni turecki 25 gr. (6) 15, Jawajski 25 gr. (3) 10.